

РЕПУБЛИКА СРПКА
МИНИСТАРСТВО ИНДУСТРИЈЕ ЕНЕРГЕТИКЕ И РУДАРСТВА
РЕПУБЛИЧКИ ЗАВОД ЗА СТАНДАРДИЗАЦИЈУ И МЕТРОЛОГИЈУ

Правилник о претпакованим производима

(„Службени Гласник РС“ бр. 61/2014)

<http://rzsm.org/metrologija/48-2010-04-28-08-00-34>

*Недељко Бенџуз, дипл. инж. Маш.
(виши стручни сарадник)*

О С Н О В

Закон о метрологији у Републици Српској
(„Службени гласник РС“ бр. 13/02 и 100/11)

ПРЕДМЕТ

Овим правилником прописују се:

- *метролошки захтјеви,*
- *начин означавања количина,*
- *дозвољена одступања стварних количина,*
- *величина, облик и начин постављања знака усаглашености „е“,*
- *поступци испитивања претпакованих производа ради провјере испуњености метролошких захтјева,*
- *начин документовања усаглашености количине и*
- *вођење евиденције о субјектима који се баве претпаковањем.*

(Члан 1. Правилника)

ПРИМЈЕНА

Правилник се примјењује на претпаковане производе намијењене продаји са сталним називним количинама које су:

- а) једнаких вриједности које је пакер унапријед одредио,
- б) изражене у јединицама масе или запремине и
- в) веће од **5 g или 5 ml**, а нису веће од **10 kg или 10 l**.

(Члан 2. Правилника)

Не примјењују се на:

- а) претпаковане производе који су намијењени за снабдијевање возова, бродова и авиона,
- б) претпаковане производе који су паковани за крајњег корисника на основу уговора,
- в) бесплатне узорке који су означени као бесплатни,
- г) претпаковане производе који садрже лијекове,
- д) претпаковане производе који садрже отровне и експлозивне производе и
- ђ) претпаковане производе који се продају у слободним царинским продавницама.

(Члан 3. Правилника)

КОРИШТЕНИ ИЗРАЗИ

Претпаковани производи (претходно упаковани производи) су **производи у одговарајућој амбалажи који су паковани и затворени без присуства купца, а чију количину није могуће мијењати без отварања и оштећења амбалаже.**

Претпаковани производи неједнаких називних количина су претпаковани производи са истим садржајем, исте опреме, производње, ознаке за производ, врсте амбалаже, а неједнаких називних количина.

Пакер је предузетник или правно лице које пуни садржај производа у амбалажу, односно формира претпаковани производ прије његовог стављања у промет.

Називна количина (називна маса или називна запремина – Q_n) је маса или запремина означена на претпакованом производу, односно количина производа коју треба да садржи претпаковани производ.

Стварна количина (Q) представља количину (масу или запремину) коју претпаковани производ заиста садржи.

Негативно одступање је она количина за коју је стварна количина претпакованог производа мања од називне количине претпакованог производа.

Дозвољено негативно одступање (T) је дозвољено одступање стварне количине претпакованог производа од називне количине за одређени прихватљив ниво квалитета (AQL).

Прихватљиви ниво квалитета (AQL) је највећи дозвољени постотак претпакованих производа у серији који не задовољавају метролошке захтјеве прописане овим правилником, а са којима се серија прихвата при статистичком испитивању.

(Члан 4. Правилника)

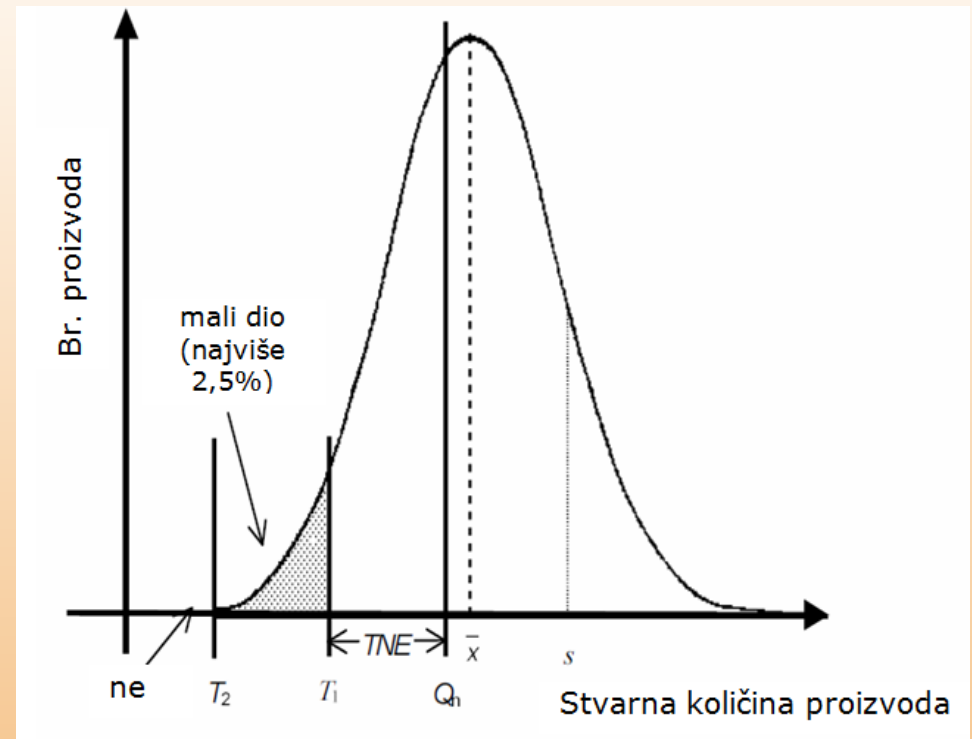
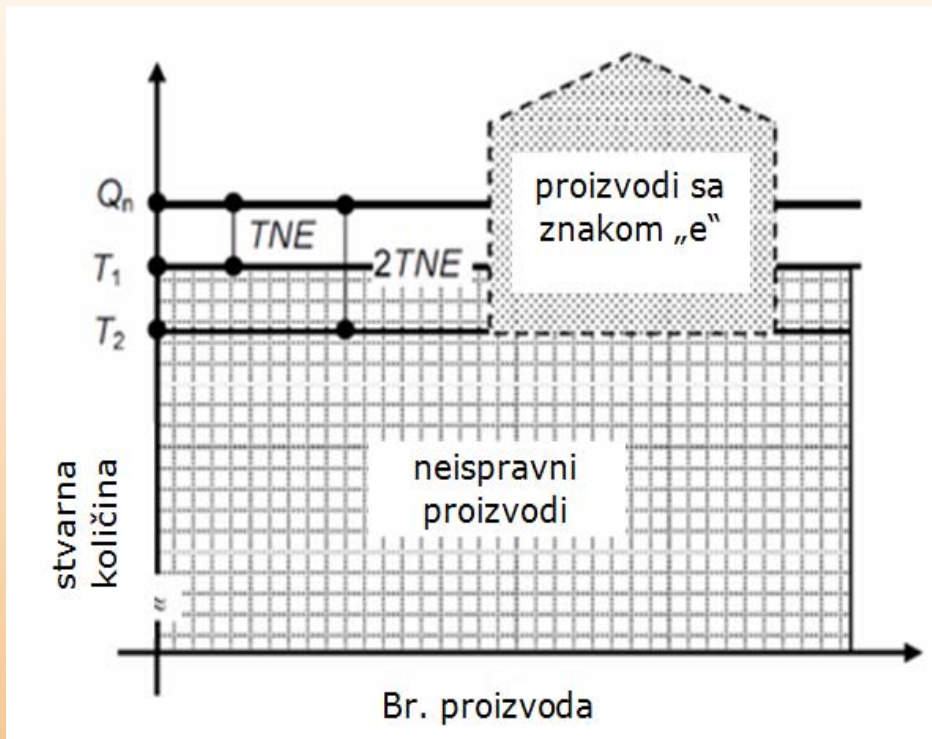
ЗАХТЈЕВИ ЗА ПРЕТПАКОВАНЕ ПРОИЗВОДЕ ИСТИХ НАЗИВНИХ КОЛИЧИНА

1. Средња вриједност стварне количине не смије бити мања од називне количине.
2. Удио претпакованих производа у серији која се испитује, који има негативно одступање веће од дозвољеног негативног одступања, мора бити довољно мали да би серија испунила захтјеве испитивања.
3. Ни један претпаковани производ у серији не смије имати негативно одступање два пута веће од дозвољеног негативног одступања.

(Члан 5. Правилника)

Постављањем знака усаглашености „е“ пакер или увозник гарантује да претпаковани производ испуњава захтјеве прописане овим правилником.

(Члан 7. Правилника)

ЗАХТЈЕВИ ЗА ПРЕТПАКОВАНЕ ПРОИЗВОДЕ КОЈИ НИСУ ОЗНАЧЕНИ ЗНАКОМ УСАГЛАШЕНОСТИ „е“

Захтјев дозвољеног негативног одступања, под којим се подразумијева да стварна количина сваког претпакованог производа мора бити у складу са називним количинама и дозвољеним негативним одступањима.

(Члан 10. Правилника)

Називна количина производа Q_n у g или ml	Дозвољено негативно одступање у	
	% од Q_n	g или ml
5 до 50	9	-
50 до 100	-	4,5
100 до 200	4,5	-
200 до 300	-	9
300 до 500	3	-
500 до 1 000	-	15
1000 до 10.000	1,5	-

Табела 1. Дозвољено негативно одступање (Прилог 1. Правилника)

НАТПИСИ И ОЗНАКЕ

Претпаковани производи, произведени у складу са овим правилником, на амбалажи потребно је да имају јасно видљиве, читко написане и неизбрисиве натписе и ознаке:

- 1) ознаку називне количине (називна маса или називна запремина),
- 2) ознаку или натпис којим се идентификује пакер или лице које организује паковање, или увози претпаковани производ, и
- 3) знак усаглашености мало слово „е“, постављено у истом видном пољу као и ознака називне масе или називне запремине.

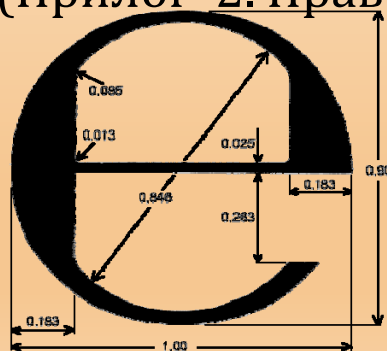
Величине ознака називних количина, као и изглед и облик знака усаглашености „е“ дефинисани су у прилозима правилника.

(Члан 7. Правилника)

Називна количина Q_n		Величина ознаке mm
g	cl	
$Q_n \leq 50$	$Q_n \leq 5$	2
$50 < Q_n \leq 200$	$5 < Q_n \leq 20$	3
$200 < Q_n \leq 1000$	$20 < Q_n \leq 100$	4
$Q_n > 1000$	$Q_n > 100$	≥ 6

Табела 2. Величина ознака називних количина

(Прилог 2. Правилника)

(Прилог 3. Правилника)

Знак усаглашености „е“

ОЗНАЧАВАЊЕ НАЗИВНИХ КОЛИЧИНА ПРЕТПАКОВАНИХ ПРОИЗВОДА

1. Претпаковани производи који садрже течне производе означавају се називном запремином, а претпаковани производи који садрже друге производе означавају се називном масом, ако није другачије прописано.
2. Претпаковани производи који садрже чврст прехранбени производ који се налази у течности, било да је она замрзнута или не, на амбалажи обавезно имају ознаку укупне називне масе и ознаку називне оцијеђене масе.

(Члан 8. Правилника)

ИСПИТИВАЊЕ ИСПУЊЕНОСТИ МЕТРОЛОШКИХ ЗАХТЈЕВА ПРЕТПАКОВАНИХ ПРОИЗВОДА

Испитивање претпакованих производа може се вршити код:

- а) пакера (произвођача) – врши се одмах након производње, односно након паковања производа и његове стабилизације,
- б) увозника или његовог заступника,
- в) продавца (продајним просторијама), и
- г) Републичког завода за стандардизацију и метрологију (Завод) (у лабораторији Завода).

Испитивање претпакованих производа, врши се статистичким узорковањем и обухвата:

- а) утврђивање величине серије (узима се тзв. сатна серија),
- б) узимање одговарајућег узорка методом случајног одабира,
- в) одређивање средње вриједности масе амбалаже (тара, узима се 25 тара),
- г) утврђивање стварне количине (мјерење),
- д) одређивање средње вриједности називне количине, и
- ђ) испитивање одступања стварне количине од називне количине.

(Члан 12. Правилника)

Провјера стварне количине претпакованих производа

Минимално прихватљива количина израчунава се одузимањем дозвољеног негативног одступања од називне количине претпакованог производа.

Претпаковани производи у серији чија је стварна количина мања од минимално прихватљиве количине сматрају се неисправним.

Провјера стварне количине претпакованих производа може се испитати:

- незарајућом методом, и
- зарајућом методом.

Без обзира на методу која се користи, грешка мјерења стварне количине претпакованог производа не смије бити већа од једне петине дозвољеног негативног одступања називне количине претпакованог производа.

(Прилог 4. Правилника)

Број претпакованих производа у серији	Број претпакованих производа у узорку (n)	Корекциони фактор узорка $(t_{1-\alpha}) \times \frac{1}{\sqrt{n}}$	Дозвољени број претпакованих производа у узорку који смију да пређу вриједност дозвољеног негативног одступања
Од 100 до 500	50	0,379	3
Од 501 до 3200	80	0,295	5
> 3 200	125	0,234	7

Табела 3. Неразарајуће испитивање у складу са једноструким планом узорковања

Број претпакованих производа у серији	Број претпакованих производа у узорку	Број неисправних јединица	
		Критеријум прихватања	Критеријум одбацивања
(≥ 100)	20	1	2

Табела 4. Разарајуће испитивање у складу са планом једноструког узорковања

Испитивања претпакованих производа који су изражени у јединици запремине, врши се при температури од 20 °C (референтна температура).

Код претпакованих производа означених оцијеђеном масом мјери се само оцијеђена маса производа.

(Члан 6. Правилника)

Вина и алкохолна пића, као претпаковани производи, могу се ставити у промет ако су упаковани у распону њихових називних количина.

Распон називних количина вина и алкохолних пића налази се у прилозима правилника.

(Члан 12. Правилника)

Претпаковани производи неједнаких називних количина означени масом могу се производити, увозити, стављати у промет само ако негативно одступање стварне количине од називне количине не прекорачује вриједност њиховог дозвољеног негативног одступања.

(Члан 15. Правилника)

Производ	Препоручени период	
	од	до
Воће, поврће, печурке (осим јагода, малина, купина, кивија)	30 дана после стерилизације	Рока употребе означеног на претпакованом производу
Јагоде, малине, купине, киви	30 дана после стерилизације	2 године после стерилизације
Производи од усољених риба, маринаде, куване рибе, трајне рибље конзерве, шкољке, ракови и слично	Непосредно после наливања	14 дана после наливања
Маринада од пржених риба	48 сати после наливања	14 дана после наливања
Мале кобасице и остали производи од меса	5 дана после стерилизације	Рока употребе означеног на претпакованом производу
Други производи	14 дана после наливања	Рока употребе означеног на претпакованом производу

Табела 7. Препоручени период за одређивање оцијеђене масе

Непјенушаво вино	У распону од 100 ml до 1500 ml само сљедећих 8 називних количина у ml: 100 — 187 — 250 — 375 — 500 — 750 — 1000 — 1500
Жуто вино	У распону од 100 ml до 1500 ml само следећа називна количина у ml: 620
Пјенушаво вино	У распону од 125 ml до 1500 ml само сљедећих 5 називних количина у ml: 125—200—375—750—1500
Ликерско вино	У распону од 100 ml до 1500 ml само сљедећих 7 називних количина у ml: 100 — 200 — 375 — 500 — 750 — 1000 — 1500
Ароматизовано вино	У распону од 100 ml до 1500 ml само сљедећих 7 називних количина у ml: 100 — 200 — 375 — 500 — 750 — 1000 — 1500
Алкохолна пића	У распону од 100 ml до 2000 ml само сљедећих 9 називних количина у ml: 100 — 200 — 350 — 500 — 700 — 1 000 — 1500 — 1750 — 2000

РАСПОН НАЗИВНИХ КОЛИЧИНА ПРЕТПАКОВАНИХ ПРОИЗВОДА (ВИНА И АЛКОХОЛНИХ ПИЋА)

Називна количина Q_n у g	Дозвољено негативно одступање у g
< 500	2,0
од 500 до 2000	5,0
од 2000 до 10.000	10,0

Табела 9. Дозвољено негативно одступања за претпаковане производе
неједнаких називних количина

Називна количина претпакованих производа Q_n означена бројем комада	Дозвољено негативно одступање
≤ 50 комада	није дозвољено
> 50 комада	један комад на сваких стотину комада

Табела 10. Вриједност дозвољеног негативног одступања за претпаковане производе означене бројем комада

ОБАВЕЗА ПРОИЗВОЂАЧА

Произвођач сачињава извјештај о испитивању усаглашености претпакованих производа са метролошким захтјевима, који садржи сљедеће податке:

- а) пословно име и сједиште пакера претпакованих производа,
- б) назив производа (врсту, називну количину, ознаку амбалаже),
- в) износ масе амбалаже у коју је претпаковани производ упакован,
- г) средњу вриједност количине, и
- д) одступање од прописаних вриједности.

Извјештај о испитивању усаглашености претпакованих производа са метролошким захтјевима, произвођач чува до сљедеће контроле.
(Члан 13. Правилника)

ОБАВЕЗА УВОЗНИКА

Прије стављања увезених претпакованих производа у промет увозник је дужан да:

- а) изврши мјерења или испитивања испуњености метролошких захтјева увезених претпакованих производа, или
- б) прибави документацију издату од стране надлежне институције у иностранству, коју подноси Заводу.

(Члан 14. Правилника)

МЈЕРИЛА ПРИ ИСПИТИВАЊУ МЕТРОЛОШКИХ ЗАХТЈЕВА ПРЕТПАКОВАНИХ ПРОИЗВОДА

Количина производа која је садржана у претпакованом производу, испитује се мјерењем масе или запремине, помоћу верификованих мјерила која имају одговарајуће метролошке карактеристике за обављање потребних поступака.

Метролошке карактеристике законских мјерила, која се користе за испитивања, налазе се у Прилогу правилника.

(Члан 14. Правилника)

Називна количина g	Највећа дозвољена вриједност подјелка верификације “e” g
5 до 10	0,1
10 до 50	0,2
50 до 150	0,5
150 до 500	1,0
500 до 2500	2,0
2500 до 10000	5,0

Табела 8. Вриједност подјелка верификације “e” за ваге са неаутоматским функционисањем

СТАВЉАЊЕ ПРЕТПАКОВАНИХ ПРОИЗВОДА НА ТРЖИШТЕ

Претпаковани производи који испуњавају захтјеве и испитивања прописана овим правилником могу се ставити у промет, без обзира на ознаке које ти претпаковани производи треба да имају на основу овог правилника, на поступак на који је одређена њихова запремина или маса, као и на методе по којима се мјере или провјеравају.
(Члан 18. Правилника)

ПРИЈАВА И ВОЂЕЊЕ ЕВИДЕНЦИЈЕ ПРИВРЕДНИХ СУБЈЕКТА КОЈИ СЕ БАВЕ ПРЕТПАКОВАЊЕМ

Предузетници и правна лица који обављају дјелатност претпаковања производа на територији Републике Српске дужни су о својој дјелатности обавијестити Завод.

Образац за пријаву дјелатности претпаковања може се преузети на интернет страници Завода.

Завод води регистар предузетника и правних лица који обављају дјелатност претпаковања производа.

Регистар се води као јавна књига у писаном и електронском облику и објављује се на интернет страници Завода.

Све промјене, које настану у току бављења послова претпаковања привредни субјекти су дужни обавијестити Завод о тим промјенама.
(Члан 19. и 20. Правилника)

НАДЗОР НАД ПРЕТПАКОВАНИМ ПРОИЗВОДИМА

- 1) Надзор над претпакованим производима који су стављени на тржиште или су ускладиштени са намјером стављања на тржиште врши Завод и овлашћена лица Инспектората у обиму својих овлашћења.
- 2) Ако се у надзору утврди да претпаковани производ одступа од прописаних захтјева, Завод односно инспекција ће рјешењем забранити њихову продају, а власник је дужан да исте упути на поновно претпаковање.

(Члан 25., Закона о метрологији Републике Српске)

ПРЕПОРУКА ЗА ПАКЕРЕ И УВОЗНИКЕ

WELMЕС - Европска сарадња у области законске метрологије
Документ 6.4 – Водич за пакере и увознике претпакованих производа
означених знаком „е“

ИЗВЈЕШТАЈ О МЕТРОЛОШКОМ ИСПИТИВАЊУ ПРЕТПАКОВАНИХ ПРОИЗВОДА

Датум испитивања:	19.06.2015.		
Назив произвођача/увозника/пакера:	"BOM - IMPEKS" д.о.о., Јована Бијелића 66, 78000 Бања Лука		
Мјесто испитивања:	"BOM - IMPEKS" д.о.о., Јована Бијелића 66, 78000 Бања Лука		
Назив производа:	"OMCAFFE" Premium		

Подаци о узорку - производу

Број производа у серији:	450 ком	Знак услажености "е"
Q _n - називна количина:	200 g	
n - број производа у узорку:	50 ком	
Тара:	7,40 g	
ДА		

Подаци за средњу вриједност

Средња вриједност стварне количине (x):	200,26 g	ДА
Стандардна девијација узорка (s):	1,76 g	
Модификована називна количина (Q _n -k):	199,33 g	

Подаци за негативно одступање

Дозвољено негативно одступање (T1) [g]:	9,00	
Q _n - 2T1 [g]:	182,00	
Q _n - T1 [g]:	191,00	
Број производа који прелазе дозвољено негативно одступање < (Q _n - T1) [ком]:	0	ДА
Број производа који прелазе двоструко дозвољено негативно одступање < (Q _n - 2T1) [ком]:	0	ДА

Измјерене вриједности стварних количина [g]

1	200,15	11	199,60	21	200,15	31	200,00	41	199,45
2	205,35	12	201,95	22	198,95	32	198,75	42	199,55
3	201,75	13	200,80	23	200,40	33	199,30	43	199,10
4	205,10	14	198,95	24	198,85	34	198,95	44	198,50
5	201,95	15	199,75	25	199,85	35	198,60	45	199,45
6	204,30	16	200,50	26	200,35	36	200,40	46	199,55
7	199,10	17	199,15	27	199,35	37	200,35	47	199,30
8	200,80	18	199,15	28	200,35	38	199,35	48	201,70
9	199,85	19	199,25	29	199,05	39	199,10	49	199,55
10	206,25	20	201,15	30	201,85	40	199,60	50	198,05

СЕРИЈА СЕ ПРИХВАТА!!!

Подаци о мјерили масе (вага)

Произвођач: "KERN & SOHN"
Службена ознака: /
Поделе "d" и "e": d=0,05 g; e=0,05 g
Жиг у обл. налеп.: 15/03749

Мјерење извршили:

- Ранко Љепојевић, дипл. инж.
- Недељко Бенџу, дипл. инж.

ИЗВЈЕШТАЈ О МЕТРОЛОШКОМ ИСПИТИВАЊУ ПРЕТПАКОВАНИХ ПРОИЗВОДА

Датум испитивања:	23.06.2015.		
Назив произвођача/увозника/пакера:	"АДРИА МИМ" д.о.о., Приједорски пут 66, 78000 Бања Лука		
Мјесто испитивања:	"АДРИА МИМ" д.о.о., Приједорски пут 66, 78000 Бања Лука		
Назив производа:	"РОЛЕРИ, вафел лист		

Подаци о узорку - производу

Број производа у серији:	150 ком	Знак услажености "е"
Q _n - називна количина:	150 g	
n - број производа у узорку:	50 ком	
Тара:	19,67 g	
ДА		

Подаци за средњу вриједност

Средња вриједност стварне количине (x):	144,80 g	НЕ
Стандардна девијација узорка (s):	2,48 g	
Модификована називна количина (Q _n -k):	149,06 g	

Подаци за негативно одступање

Дозвољено негативно одступање (T1) [g]:	6,75	
Q _n - 2T1 [g]:	136,50	
Q _n - T1 [g]:	143,25	
Број производа који прелазе дозвољено негативно одступање < (Q _n - T1) [ком]:	15	НЕ
Број производа који прелазе двоструко дозвољено негативно одступање < (Q _n - 2T1) [ком]:	0	ДА

Измјерене вриједности стварних количина [g]

1	147,73	11	144,98	21	147,08	31	143,03	41	144,58
2	145,28	12	145,98	22	146,13	32	142,02	42	142,73
3	146,13	13	146,98	23	142,28	33	143,93	43	142,08
4	145,13	14	146,78	24	148,23	34	144,18	44	143,93
5	145,63	15	144,38	25	144,23	35	141,63	45	141,93
6	148,83	16	147,28	26	147,43	36	143,23	46	137,53
7	148,58	17	145,23	27	143,13	37	144,78	47	139,93
8	147,13	18	142,58	28	145,33	38	143,33	48	147,43
9	145,58	19	144,58	29	148,48	39	140,88	49	144,18
10	149,38	20	144,38	30	147,83	40	143,23	50	143,03

СЕРИЈА СЕ НЕ ПРИХВАТА!!!

Подаци о мјерили масе (вага)

Произвођач: "KERN & SOHN"
Службена ознака: /
Поделе "d" и "e": d=0,05 g; e=0,05 g
Жиг у обл. налеп.: 15/03749

Мјерење извршили:

- Ранко Љепојевић, дипл. инж.
- Недељко Бенџу, дипл. инж.

ПРИМЈЕР ИЗВЈЕШТАЈА О НАДЗОРУ НАД СУБЈЕКТОМ ПРЕТПАКОВАЊА